

Sygn. akt V GCo 1624/23

Uzasadnienie postanowienia z 25 lipca 2023 r.

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. wystąpiła z wnioskiem o udzielenie zabezpieczenia roszczenia o ustalenie nieważności lub ewentualnie bezskuteczności złożonego przez obowiązaną Bank (...) Spółkę Akcyjną w W. oświadczenia o wypowiedzeniu umowy poprzez ustalenie, że dokonane przez obowiązaną 12 czerwca 2023 r. wypowiedzenie łączącej strony umowy oraz umów rachunków bankowych - jest nieważne lub ewentualnie bezskuteczne.

W uzasadnieniu wskazała, że zawarła z obowiązaną Umowę ramową (a w jej następstwie szereg umów dotyczących prowadzenia rachunków bankowych), które zostały wypowiedziane przez obowiązaną. Jako podstawę wypowiedzenia obowiązana wskazała § 62 ust. 1 pkt 10 OWU, zgodnie z którym bank ma prawo do wypowiedzenia umowy z przyczyny uzyskania informacji o wykorzystaniu rachunku bankowego do działań niezgodnych z prawem. Obowiązana wskazała, że została poinformowana za pośrednictwem prokurator rejonowych oraz okręgowych, jak i Komisji Nadzoru Finansowego o przekazywaniu na rachunki bankowe uprawnionej środków pochodzących z przestępstw, a co za tym idzie o wykorzystaniu rachunków bankowych do działań niezgodnych z prawem.

Zdaniem uprawnionej złożone przez obowiązaną oświadczenie o wypowiedzeniu umowy jest nieważne. Uprawniona podkreśliła, że nigdy nie doszło do wykorzystania przez nią rachunków bankowych dla celów niezgodnych z prawem, a informacje na które powołał się obowiązany dotyczą karnych postępowań przygotowawczych prowadzonych w sprawie, a nie przeciwko podejrzanemu. Co więcej, wszystkie te postępowania dotyczą przestępstw popełnionych przez osoby trzecie, w żaden sposób niepowiązanych z uprawnionym, a uprawniony jest tymi przestępstwami poszkodowany. Uprawniona podniosła, iż między stronami toczy się już sprawa przed tutejszym o ustalenie nieważności, ewentualnie bezskuteczności złożonego przez obowiązaną oświadczenia o wypowiedzeniu umowy złożonego przez obowiązaną 18 listopada 2022 r., przed której wytoczeniem uprawniona uzyskała zabezpieczenie udzielone postanowieniem wydanym przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku w sprawie IV GCo 2802/22 poprzez ustalenie, że dokonane przez Obowiązaną w dniu 18 listopada 2022 r. wypowiedzenie łączącej Strony Umowy oraz umów rachunków bankowych - jest nieważne lub ewentualnie bezskuteczne. Pomimo tego obowiązana, po oddaleniu jej zażalenia na powyższe orzeczenie, ponownie złożyła oświadczenie o wypowiedzeniu umów rachunków bankowych. W ocenie uprawnionej takie działanie obowiązanej jest wyrazem nadużywania pozycji kontraktowej wynikającej z koncesjonowanego charakteru usług bankowych.

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek o zabezpieczenie powództwa zasługiwał na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 730 § 1 k.p.c. w każdej sprawie cywilnej podlegającej rozpoznaniu przez sąd można żądać zabezpieczenia. Udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia (art. 730¹ § 1 k.p.c.), który istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie (art. 730¹ § 2 k.p.c.). Zabezpieczenie roszczeń pieniężnych może nastąpić w każdy sposób, jaki sąd stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni, w szczególności może polegać na unormowaniu praw i obowiązków stron lub uczestników postępowania na czas trwania postępowania (art. 755 § 1 pkt 1 k.p.c.).

Przepisy art. 730¹ § 1 i 2 k.p.c. określają merytoryczne podstawy zabezpieczenia, które uzależniają udzielenie zabezpieczenia od spełnienia dwóch warunków: istnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu i interesu prawnego w uzyskaniu zabezpieczenia. Powyższe okoliczności wymagają uprawdopodobnienia. Natomiast zgodnie z § 2¹ k.p.c. interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia uważa się za uprawdopodobniony, gdy żądającym zabezpieczenia jest powód dochodzący należności zapłaty z tytułu transakcji handlowej w rozumieniu ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o

przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych, w przypadku gdy wartość tej transakcji nie przekracza siedemdziesięciu pięciu tysięcy złotych, a dochodzona należność nie została uregulowana i od dnia upływu terminu jej płatności upłynęły co najmniej trzy miesiące.

Jak słusznie zauważono w orzecznictwie uprawdopodobnienie roszczenia w postępowaniu zabezpieczającym, przy uwzględnieniu treści art. 243 k.p.c., oznacza, że uprawniony przedstawi i należycie uzasadni twierdzenia, które stanowią podstawę dochodzonego roszczenia. Uprawdopodobnienie dotyczy przy tym dwóch aspektów, bowiem odnosi się ono zarówno do okoliczności faktycznych, jak i do podstawy prawnej roszczenia (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 20 września 2012 r., I ACz 850/12). Odformalizowany charakter uprawdopodobnienia wymaganego na potrzeby udzielenia zabezpieczenia rzutuje na sposób oceny materiału dowodowego zaoferowanego na etapie składania wniosku o udzielenie zabezpieczenia. Należy przyjąć, że roszczenie jest uprawdopodobnione, jeżeli na pierwszy rzut oka, tj. bez głębszego wnikania we wszystkie możliwe aspekty faktyczne i prawne sprawy, istnieje szansa – w świetle przytoczonych przez wnioskodawcę twierdzeń faktycznych popartych dowodami lub środkami niebędącymi dowodami w rozumieniu kodeksu postępowania cywilnego – że przysługuje ono uprawnionemu (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 15 czerwca 2015 r., I ACz 1036/15).

Analiza treści wniosku oraz dokumentów do niego załączonych pozwala, zdaniem Sądu, na przyjęcie na obecnym etapie postępowania, że strona powodowa uprawdopodobniła swoje roszczenie. W tym zakresie wskazać należy na przedłożoną umowę ramową rachunków i usług bankowych dla Klientów Bankowości i Przedsiębiorstw z 23 listopada 2017 r., z której wynika, iż obowiązana prowadzi na rzecz uprawnionej dziesięć rachunków bankowych. Integralną część umowy stanowią Ogólne Warunki Otwierania i Prowadzenia Rachunków Bankowych, w których ujęte zostały podstawy do rozwiązania umowy. Uprawniona uprawdopodobniła także, że pismem z 12 czerwca 2023 r. Bank, nie uznając twierdzeń i żądań uprawnionej zmierzających do zakwestionowania skuteczności wypowiedzenia z 18 listopada 2022 r., na podstawie § 62 ust. 1 pkt 10 OWU ponownie wypowiedział uprawnionej umowę, pomimo udzielonego uprawnionej prawomocnego zabezpieczenia w sprawie IV GCo 2802/22. Ponadto uprawniona złożonym przez siebie zawiadomieniem o uzasadnionym podejrzeniu popełnieniu przestępstwa uprawdopodobniła, że współpracuje z organami prokuratury.

Zdaniem Sądu, materiał dowodowy przedstawiony przez powódkę, pomimo konieczności jego dalszej weryfikacji w drodze postępowania sądowego, pozwala na obecnym etapie postępowania stwierdzić, iż uprawniona uprawdopodobniła swoje roszczenie, a więc spełniła pierwszą przesłankę służącą udzieleniu zabezpieczenia.

Odnosząc się do drugiej przesłanki udzielenia zabezpieczenia, a więc istnienia interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, w ocenie Sądu, interes ten wynika już z samej konstrukcji roszczenia uprawnionej. Uprawniona wskazała bowiem, że zamierza wytoczyć powództwo w trybie art. 189 k.p.c. o ustalenie nieważności, ewentualnie bezskuteczności oświadczenia o wypowiedzeniu, którego celem będzie nieprzerwane oraz zgodne z prawem wykonywanie umowy ramowej oraz wykonawczych umów rachunków bankowych.

Niewątpliwie w przypadku braku udzielenia zabezpieczenia i rozwiązaniu umowy łączącej strony, uprawniona zostanie pozbawiona możliwości korzystania z rachunków bankowych prowadzonych przez obowiązaną, a w efekcie będzie musiała zaprzestać prowadzenia własnej działalności gospodarczej lub ewentualnie skorzystać z usług innego podmiotu bankowego. Mając jednak na uwadze podany przez uprawnioną rozmiar prowadzonej przez nią działalności gospodarczej (ok. 20 000 klientów oraz 7 000 transakcji w miesiącu), ewentualna zmiana rachunków bankowych, w trakcie trwania umowy z klientami uprawnionej, skutkować mogłaby wieloma błędami mogącymi narazić uprawnioną na znaczne straty finansowe. Uprawniona uprawdopodobniła przy tym, że próbowała zawrzeć umowy o prowadzenie rachunków bankowych z innym Bankiem, jednakże próby te okazywały się dotychczas nieskuteczne. Co więcej, w sytuacji braku udzielenia zabezpieczenia nawet ewentualne wygranie sprawy w procesie o ustalenie nieważności/bezskuteczności złożonego oświadczenia, nie zapewniłoby uprawnionej należytej ochrony prawnej. W takim bowiem wypadku umowa ramowa w okresie od rozwiązania umowy do uprawomocnienia się orzeczenia o ustaleniu i tak nie

mogłaby być wówczas wykonywana, co mogłoby wywołać tak daleko idące konsekwencje prawne, że niemożliwym (a przynajmniej) bardzo utrudnionym byłoby przywrócenie sytuacji do stanu wcześniejszego.

Uzasadniając punkt 2 orzeczenia należy wskazać, iż zgodnie z art. 756² § 1 pkt 1 k.p.c. sąd uwzględniając wniosek o zabezpieczenie przez uregulowanie stosunków na czas trwania postępowania, na wniosek uprawnionego, może w postanowieniu o udzieleniu zabezpieczenia zagrozić obowiązanemu nakazaniem zapłaty określonej sumy pieniężnej na rzecz uprawnionego na wypadek naruszenia obowiązków określonych w tym postanowieniu. W ocenie Sądu przedstawiony przez uprawnioną stan faktyczny uzasadnia skorzystania z tej instytucji i zagrożenie obowiązaną nakazaniem zapłaty 50 000 zł na rzecz uprawnionej na wypadek każdorazowego naruszenia obowiązku określonego w punkcie 1 postanowienia. Podkreślenia wymaga, iż obowiązana złożyła swoje oświadczenie z 12 czerwca 2023 r. o wypowiedzeniu umowy ramowej wprost w nim wskazując, że dokonuje tego nie uznając twierdzeń i żądań podnoszonych przez uprawnioną w ramach sporu zawisłego przed tutejszym Sądem pod sygn. akt V GC 177/23. Tym samym obowiązana wykazała postawę wręcz lekceważącą wobec wydanego przez tutejszy Sąd postanowienia w sprawie IV GCo 2802/22, w którym udzielono uprawnionej zabezpieczenia poprzez ustalenie, że dokonane przez obowiązaną 18 listopada 2022 r. wypowiedzenie łączącej strony umowy ramowej oraz umów rachunków bankowych – było nieważne lub ewentualnie bezskuteczne. Co istotne obowiązana dokonała wypowiedzenia 12 czerwca 2023 r., a więc zaledwie 11 dni po oddaleniu zażalenia złożonego przez obowiązaną na powyższe postanowienie tutejszego Sądu. Zdaniem Sądu okoliczności te świadczą, iż obowiązana ignorując fakt wszczętego przez uprawnioną postępowania sądowego, za wszelką cenę próbuje zakończyć łączący strony stosunek zobowiązaniowy. Z uwagi na to zasadnym wydaje się zagrożenie obowiązaną nakazaniem zapłaty na rzecz uprawnioną w przypadku naruszenia obowiązków wynikających z niniejszego postępowania.

Ponadto należy wskazać, iż zgodnie z art. 731 k.p.c. zabezpieczenie nie może zmierzać do zaspokojenia roszczenia, chyba że ustawa stanowi inaczej. Jednakże stosownie do art. 755 § 2¹ k.p.c. przepisu art. 731 k.p.c. nie stosuje się, jeżeli zabezpieczenie jest konieczne dla odwrócenia grożącej szkody lub innych niekorzystnych dla uprawnionego skutków. N. zabezpieczenie roszczeń niepieniężnych co do swej treści może nie różnić się od merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy, o ile uprawniony uprawdopodobni, że bez takiego zabezpieczenia narażony będzie na szkodę albo inne niekorzystne skutki.

Jak wskazano powyżej w niniejszej sprawie uprawniona uprawdopodobniła wszelkie negatywne skutki związane z nieudzieleniem jej zabezpieczenia. Uznanie, że umowa ramowa została skutecznie rozwiązana naraziłoby uprawnioną nie tylko na straty finansowe, ale wręcz zmusiłoby ją do zaprzestania prowadzenia działalności. Z tych też przyczyn, Sąd uwzględnił zawnioskowany przez uprawnioną sposób zabezpieczenia.

Mając na uwadze powyższe, Sąd udzielił uprawnionej zabezpieczenia zgodnie ze złożonym wnioskiem. W punkcie III zaś na podstawie art. 733 § 1 k.p.c. wyznaczył uprawnionej dwutygodniowy termin na wniesienie powództwa o ustalenie przeciwko obowiązaną pod rygorem upadku zabezpieczenia.

SSR Joanna Magnuszewska

Zarządzenia:

Odnotować w kontrolce terminowego sporządzania uzasadnień,

odpis postanowienia wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi obowiązanego przez publikację orzeczenia i uzasadnienia,

przedłożyć z wpływem lub po 40 dniach.

10 sierpnia 2023 r.